

Mis on ECVET?

Taust

Töötajate mobiilsus omandab erilise tähtsuse, kui asi puudutab Euroopa majandusliku ühtsuse edendamist edasiste edusammudega ühtse siseturu kujundamisel kaupadele ja teenustele, piiriülese kogemustevahetuse soodustamist ja töötamist euroopa identiteedi väljakujundamise suunas. Realiteet majanduses nendele eesmärkidele siiani ei vasta. *Esmane kutsealane väljaõpe* võiks olla eluetapiks, mil Euroopa töövõtjad omandavad juba varakult mobiilsuskogemusi. Tegelikuses ei mängi Euroopa sisene piiriülene õppurite vahetus siiski kvantitatiivselt olulist rolli. Oma Lissaboni tööprogrammis 2002. aasta veebruaris leppis Euroopa haridusministrite nõukogu kokku süstemaatilise ja struktureeritud hariduskoostöö Euroopa Liidus. Kopenhaageni deklaratsioonis (2002) identifitseeriti ühise ülesannete valdkonnana eelkõige just tulemuspunktsüsteemi arendamine kutsealase välja- ja edasiõppe jaoks: Euroopa Krediidi (Ülekande) Süsteem Kutsehariduse ja Koolituse (ECVET)/ *European Credit (Transfer) System for Vocational Education and Training* (ECVET) jaoks võtab üle Euroopa Krediidi Ülekande Süsteemi (ECTS)/ *European Credit Transfer System* (ECTS) algatuse, mis areneb aastast 1989, õppurite Euroopa sisese mobiilsuse toetamiseks, peab seejuures aga siiski arvestama *kutsehariduse spetsiifikaga*. Komisjon rakendas seetõttu tööle Tehnilise Töögrupi/ *Technical Working Group* (TWG), mis alustas oma tööd detsembris 2002. Tehnilise Töögrupi (TWG) eeltööde põhjal esitleti Üld- ja Kutsehariduse Peadirektoritele juulis 2005 Brüsselis ECVET-i mudeli ettepanekut. Praegu tegeldakse ettepaneku – mitte just viimases järjekorras mõlema uurimisprojekti *ECVET reflector* (www.ecvet.net) ja *EC-VET connexion* (www.ecvetconnexion.com) alusel – peensuste lihvimisega.

ECVET olemus ja teenused

Kutsehariduse valdkonnas on Euroopa Komisjonil toetav ja täiendav funktsioon liikmesriikide suhtes: EÜ asutamislepingu artikkel 149 sõnastab harmoniseerimiskeelu, artikkel 150 kesksete sekkumiste keelu rahvuslikesse kutseharidussüsteemidesse. Kooskõlas subsidiaarsuspriintiibiga on ECVET kavandatud süsteemina, mis tugineb Euroopa liikmesriikide vabatahtlikule osalemisele ja on orienteeritud, arvestades rahvuslikke seadusandlusi kutsealase väljaõppe ja täiendkoolituse valdkonnas, läbipaistvusele süsteemide vahel.

ECVET on *süsteem tulemuspunktide akumulatsiooniks ja ülekandmiseks kutsealases väljaõppes ja täiendkoolituses*. Selle abil on võimalik õpitulemusi, mida inimene on kutsehariduse valdkonnas saavutanud, üle „süsteemipiiride“ dokumenteerida ja tõendada.

- Seejuures tuleb ennekõike mõelda *rahvuslike kutseharidussüsteemide piiridele*: õppurite jaoks saab võimalikuks kanda väljaõppesse oma päritoluriigis üle teistes Euroopa riikides sooritatud väljaõppeperioode.
- Kuid asi puudutab ka *õppurite mobiilsuse soodustamist ühe haridussüsteemi sees*:

vertikaalset ja horisontaalset läbilaskvust selle allsüsteemide vahel ja eriti kutse- ning kõrghariduse vahel Euroopas.

- Lõpeks võivad kasu saada ka õppurid *väljaspool haridussüsteemi*. Kuna ECVET hõlmab ka mitteformaalse õppimise (kaasa arvatud õppimine tööprotsessi käigus) tulemusi, toetab ta nende tunnustamist niivõrd, kuivõrd see on ette nähtud rahvuslikus seadusandluses.

ECVET võimaldab välismaal saavutatud õpitulemuste dokumenteerimist, kehtivaks tunnustamist ja tunnustamist, olgu siis tegu õpitulemustega formaalses kutsehariduses või mitteformaalses kontekstis. See on isiksusekeskne, s.t. see põhineb üksikisiku poolt saavutatud teadmiste, oskuste ja kompetentside¹ kehtivaks tunnustamisel, mis on aluseks nende akumulatsiooniks ja ülekandmiseks. See tee õpitulemuste kaudu tundus seetõttu vajalikuna, kuna kutseharidussüsteemid ja üksikud koolituskursused, võrreldes olukorraga kõrgkoolide osas, varieeruvad väga tugevalt. Õpitulemuste kirjeldamine toimub niinimetatud ühikute (*units*) kaudu, mis, võttes seejuures kokku erinevaid teadmisi, oskusi ja kompetentse, annavad topelttulemuste:

- ühikute (*units*) definitsioon annab teavet omandatavate teadmiste, oskuste ja kompetentside kohta (kvalitatiivne dimensioon);
- ühtlasi on see seotud krediitpunktide arvu määramisega, mis kaalub ühikut suhtes „täiskvalifikatsioonidega“ – kuidas iganes need ka vastavas rahvuslikus kontekstis defineeritud oleksid (kvantitatiivne dimensioon).

Ühikud (*units*) on elemendid, mida kantakse üle ja/või akumulatsiooniks ja mis võimaldavad nii mobiilsust. See, kuidas neid on võimalik *kombineerida*, on rahvusliku regulatsiooni objektiks, nagu see toimub näiteks kutseõppekoolitajate või õppekavade definitsiooni raames kutsekoolidele. Õppurite seisukohast võib akumulatsiooni ja ülekandmist kirjeldada järgmiselt:

- Välismaal viibimise käigus omandatakse teadmisi, oskusi ja kompetentse ühe või mitme ühiku vormis. Õpitulemused *dokumenteeritakse, kantakse* pärast välismaal viibimist *üle* ja arvestatakse juurde rahvuslikule hariduskäigule. Uued ühikud *kumuleeritakse* varem omandatud ühikutega.
- Ühikuid võib omandada kutsealaste kogemuste tulemuste kehtivaks tunnustamise kaudu kõikides Euroopa liikmesriikides, kus eksisteerivad vastavad meetodid. Seejärel on võimalik neid juurde arvestada vastavas rahvuslikus kontekstis eksisteerivale üldkvalifikatsioonile. Riigid, mis süsteemis osalevad, defineerivad „vastutavad ametkonnad“, s.t. liikmesriikide

¹ Teadmisi, oskusi ja kompetentse kasutatakse siin toetudes Euroopa Kvalifikatsiooni Raamistiku/EQF konsultatsiooni eelnõule.

institutsioonid, mis väljastavad tunnustatud kvalifikatsioone (Saksamaal: liidumaade ametkonnad, kojad, ülikoolid jne.)

Ettepanekust süsteemini

ECVET põhielementide ja toimimisviisi kirjeldamisel ilmneb, et kogu protsessi on haaratud terve hulk rahvuslikke tegureid. Nõutavaiks saavad konventsioonid ja kokkulepped haridusasutuste, ettevõtete ja rahvuslike ametkondade vahel.

ECVET süsteem kaasab seetõttu tervet rida instrumente ja informatsioonikandjaid. Neid on osaliselt Euroopa kontekstis arendatud ja rahvuslikul tasapinnal juurutatud juba varem, nagu EUROPASS. Osaliselt osutuvad vajalikeks ECVET spetsiifilised instrumendid, milledest mõned on veel arenduses.

- Mõistmise memorandum/*Memorandum of Understanding* kui peamine instrument on oma olemuselt vabatahtlik kokkulepe, mis sõlmitakse kutsehariduse pakkujate, rahvuslike ametkondade ja muude vastutavate ametkondade vahel vastavates osalevates maades. See loob vastastikuse usalduse, reguleerides üleüldiselt koostööd kvalifikatsioonide kehtivaks tunnistamise ja tunnustamise valdkondades seoses õppurite mobiilsusega.
- *Õpikokkulepe* allkirjastatakse mõlema riigi õppeasutuste ja õppuri poolt. See kirjeldab õpitulemusi, mida tuleb saavutada mobiilsusfaasi jooksul, kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt, ning allkirjastatakse nii väljasaatva kui vastuvõtva organisatsiooni kui ka õppuri poolt.

Veel aastal 2006 peab olema kasutamiskvalifitseeritud täielik ECVET süsteemi käsiraamat.

[Kokkuvõetud Isabelle Le Mouillour, Euroopa tulemuspunktisüsteem kutseharidusele: hetkeseis ja perspektiivid põhjal]